

TRANSCA

Arv, kontinuitet og forandring

Hvorfor læse denne tekst ...

Begrebet kulturarv bruges i vid udstrækning i uddannelse for at pege på en bestemt historie og til tradition, skik og arv fra bestemte mennesker, nationer eller folk. Begrebet arv er værdiladet, da det ofte fungerer til at adskille 'os' fra 'dem'. Som sådan er det vigtigt at reflektere over, hvordan begrebet bruges både i den offentlige diskurs og i undervisningen. Hvad der betragtes som 'arv', hvordan det er indrammet som vigtigt, for hvem tilhører det, og hvordan det (gen) præsenteres for børn - som et aspekt af deres fortid, nutid og fremtid.

Den følgende tekst behandler vigtige spørgsmål som:

- For hvem betyder kulturarv noget, og hvorfor?
- Hvordan oprettes og vedligeholdes kulturarv?
- Hvordan arbejder undervisere (lærere, forældre, bedsteforældre, stater) for at bringe viden om en kulturarv til nye generationer?

Historisk kontekst

'Heritage' henviser til mange forskellige ting, fra landskaber skabt af menneskelig praksis og traditioner til ressourcer skabt i digital form (dvs. digital arv) (UNESCO 2003). Den følgende diskussion fokuserer på kulturarv og hvordan den kan forstås i sammenhæng med uddannelse. Selvom arv henviser til fortiden, omfatter den også nuværende oplevelser og fremtidige fremskrivninger. Et antropologisk perspektiv på arv er således lige så optaget af nutiden som fortiden. UNESCOs definition af arv inkluderer både håndgribelig og immateriel kultur. Bygninger, monumenter og arkiver tilhører håndgribelig arv. Representativ praksis, viden, sprog og mundtlige traditioner såvel som scenekunst og traditionelt håndværk defineres som immateriel arv.

Forskere studerer arv for at forstå, hvordan den præsenteres (og), og også hvordan den er konstrueret gennem processer med 'opfinder tradition' tilskrevet 19. århundredes nation-bygning (Hobsbawm og Ranger 1983). Som sådan er arv aldrig bare 'fortiden'; det er altid en bestemt fortidsprojektion, valgt af bestemte, ofte politiske, grunde.

UNESCO-konventioner har bidraget til diskussioner om behovet for at bevare alle arvssegmenter. Den seneste konvention er "Konventionen til beskyttelse af den immaterielle kulturarv" (2003). Målet med denne konvention er at bevare arv og øge bevidstheden om vigtigheden af både lokal og national arv, for at beskytte kulturel mangfoldighed og kreativitet set som en kraft af dialog og kreativt samarbejde. Det faktum, at globaliseringsprocesser hurtigt påvirker lokal og regional arv, har bidraget til vedtagelsen af konventionen og skabelsen af nye tilgange til arv. Konventionen fremhæver mere end noget det levende aspekt af arv, levende arv for at vise arvets dynamiske og flydende egenskab, der er defineret gennem menneskers handlinger. Nylige UNESCO-politikker, der påvirker lokale og nationale kulturarvspolitikker, er blevet kritiseret af forskellige lærde, herunder etnologer og kulturanthropologer, for at indføre en særlig ramme for arv.

TRANSCA

Diskussion

Antropologer diskuterer arv i relation til mobilitet, turisme og familie blandt andre. De bruger multiperspektive og tværfaglige tilgange til at forstå 'arv' inden for en bredere social, økonomisk, kulturel og historisk sammenhæng. Deres grundlæggende fundament er, at betydningerne, der er indskrevet lokalt i arv, ikke blot gives, men snarere socialt og kulturelt betinget af forskellige individer og grupper.

Fra personligt, gruppe- til nationalt plan er arv altid en sensorisk stimulus; det involverer friktioner, men kan stå som et symbol på samfund. Den danske antropolog Karen Fog Olwig (1999) hævder, at processen med at skabe arv og skabe fortiden er en vigtig, meningsfuld og endda nødvendig praksis for nutiden. Dette perspektiv øger bevidstheden om, hvordan 'fortiden' skabes i nutiden - og retter opmærksomheden mod, hvor meget af fortiden der glemmes, ignoreres eller ødelægges. Mange arvspolitikker implementeret af organisationer som UNESCO, ICOM og andre er informeret af lokale eller nationale perspektiver og diskurser og har således tendens til at inkludere nogle og udelukke andre befolkningssegmenter. Politikker, der stammer fra disse organisationer, har deres oprindelse i vesteuropæiske sammenhænge og har derfor tendens til at fremme vestlige værdier som universelle (Stublić 2019).

Nylige publikationer vedrørende arv fokuserer på konflikter og konkurrence omkring arv (for eksempel Katic, Gregoric Bon og Eade 2017). Enkeltpersoner og grupper tilskriver forskellige positioner og værdier til arv; hvad der er en acceptabel og ubestridelig arv for en person eller gruppe kan være meget omstridt og besværligt for andre. Ashworth og Tunbridge (1997) introducerer forestillingen om "dissonant arv" for at diskutere, hvordan forskellige samfund stræber efter at eje, afvise, glemme, lægge hvile eller genopfinde deres arv og dermed sig selv i henhold til nuværende holdninger og værdier. Følgende generationer kan gøre det samme. Huse (1997) skriver om uønsket eller vanskelig arv, mens Macdonald (2015) diskuterer arvets tidsmæssige. Her diskuterer hun, hvor lang tid det tager for svær arv at blive noget andet eller for et eller andet segment af arv at blive stillet som vanskelig arv.

Fra et uddannelsesmæssigt synspunkt kan spørgsmålene om kulturarvsdiversitet komme til at fokusere på et helt andet niveau. Spørgsmålet om, hvilken kultur arv er "mere" rigtig, eller hvis kultur, sprog, skikke eller religion er "dissonant" eller "vanskelig" kan også være et problem inden for klasseværelset. Arven og kulturen ændrer sig, og lærerne og eleverne skal være mere opmærksomme på de konstant skiftende kulturer og arvdannelse. Hvis kun den ene kultur eller arv undervises uden at tage hensyn til den anden, eller andre kulturer ikke er tilstrækkeligt eller tilstrækkeligt repræsenteret, kan man finde sig selv ikke fuldt ud accepteret eller endda fremmedgjort eller uinteresseret. Samtidig er vi nødt til at huske på, at "inddragelse af en bestemt kulturarv i formel skolegang har tendens til at legitimere magt og skelnen såvel som udelukkelse af dem, der ikke har direkte adgang til den" (Okubo 2010: 113).

TRANSCA

Praktisk eksempel

Synergien mellem uddannelse og kulturarv er blevet drøftet meget i de sidste fem år inden for Den Europæiske Unions sammenhæng. Arv er en ressource, der i stigende grad "bruges" til uddannelsesmæssige formål. I henhold til officielle dokumenter offentliggjort af EU-Rådet skal "uddannelse spille en nøglerolle i beskyttelsen af immateriel kulturarv for fremtidige generationer" (Kostović-Vranješ 2015: 448). I, at det aldrig er for tidligt eller for sent at gennemføre beskyttelse, blev året 2018 erklæret året for europæisk kulturarv.

Når man læser gennem skolens læseplaner og anden litteratur, der beskæftiger sig med arv og uddannelse, finder man flere programmer, der allerede er implementeret i europæiske skoler. Disse projekter vedrører hovedsageligt bevarelse af skikke og håndværk samt genoplivning af traditionelle sange, spil, danse osv. Sådanne projekter, som ofte engagerer børn uden for skolen, involverer undervisning i historien om særlig praksis og afholdelse af praktiske workshops, hvor elever prøv deres hånd på forskellige kreative aktiviteter. På denne måde lærer eleverne om arv i deres område eller den større region og gør sig bekendt med arven fra medstuderende. Disse projekter underviser i arv gennem erfaringsmæssig læring, hvor eleverne arbejder uafhængigt eller i grupper under vejledning af læreren. Heritage-baserede undervisningsprojekter har til formål at gøre de studerende bekendt med områdets historie og status for lokal arv i moderniseringsprocesser. Endelig er målet med disse projekter at udvikle potentielt anvendelige færdigheder, for eksempel inden for lacemaking og tømrerarbejde.

Pilotprojektet "Learning with a Living Heritage in European Schools" begyndte med et forsøg på at integrere immateriel arv i læseplaner, det vil sige for at gøre det muligt for eleverne at lære af den direkte oplevelse. Et andet program "Skoler vedtager et monument" blev designet med børn i tankerne for at give dem en anden tilgang til monumenterne i nærheden af deres skoler eller i nabolaget. Under projektet indsamlede eleverne med hjælp fra lærerne materiale om monumenterne og brugte samtalen med lokalbefolkningen til at opgradere deres viden om det specifikke monument samt arven fra deres eget sted. Derudover blev monumenterne passet, rensat og vedligeholdt af eleverne.

Med henblik på IO1-projektresultatet har vi samlet en række projekter med fokus på arv i museer eller andre kulturinstitutioner (SLO, CRO) beregnet til både studerende og lærere. Et eksempel er Children's Museum - Herman's den, der er vært for en række kreative aktiviteter med det formål at bringe skolebørnenes interesse til lokal arv, det vil sige at gøre dem opmærksomme på behovet for bevarelse og beskyttelse af deres arv. Et andet projekt arrangeret af det slovenske skolemuseum er projektet med fokus på dets unikke program kaldet "old school". Kuratorer på museet introducerer studerende til deres bedsteforældres daglige liv med fokus på deres uddannelse i begyndelsen af det 20. århundrede. Med denne tilgang får børn og andre besøgende et indblik i deres lokale arv såvel som deres personlige familiehistorier.

TRANSCA

Tænk videre:

1. Implementerer du ideer om eller elementer i lokal arv i din undervisning? Overvej hvordan du kan øge dine elevers bevidsthed om lokal arv og engagere dem i kritisk tænkning om, hvad der betragtes som lokal arv, og hvorfor.
2. At lære håndværk kan hjælpe eleverne med at udvikle psykomotoriske færdigheder, få erfaring med innovative og kreative processer samt mere positive holdninger til manuelt arbejde. Reflekter over, hvordan nutidig skolegang tilskynder eller afskrækker studerende fra at udøve fag og andre former for højt kvalificeret arbejdskraft, og hvorfor det er.

KEY-WORDS / KRYDS-REFERENCER

Digital humaniora, kulturel arv, dissonant og kompliceret arv

Litteratur

Fog Olwig K. (1999). The Burden of Heritage: Claiming a Place for a West Indian Culture. *American Ethnologist*, 26/2 (370-388).

Chambers, E. (2005). Whose heritage is it? History, culture and inheritance. *Anthropology News*, (7-8).

Graham, B. et al. (2000). *A Geography of Heritage: Power, Culture and Economy*. Routledge

Hobsbawm, E., Ranger T. (1983). *The Invention of Tradition*. Cambridge. Cambridge University Press.

Huse, N. (1997). *Unbequeme Baudenkmale: Entsorgen? Schützen? Pflegen?*. München: C. H. Beck.

Jackson, A. (2010). Changing Ideas about Heritage and Heritage Resource Management in Historically Segregated Communities. *Transforming Anthropology*, 18/1. (80 – 92).

Katić, M., Gregorić Bon N., Eade J. (2017). Landscape and Heritage Interplay: Spatial and Temporal Explorations. *Anthropological Notebooks*, XXIII/3. (5-18).

Kostović-Vranješ, V. (2015). "Heritage - starting point for the promotion of education for sustainable development." *Školski vjesnik* 63/3: 439-452.

Okubo, Y. (2010). HERITAGE: OWNED OR ASSIGNED? The Cultural Politics of Teaching Heritage Language in Osaka, Japan. *Critical Asian Studies* 42/1: 111-138.

TRANSCA

Lafrenz Samuels, K. (2015). *Heritage Keywords: Rhetoric and Redescription in Cultural Heritage*. University Press of Colorado

Lowenthal, D. (1985). *The Past is a Foreign Country*. Cambridge: Cambridge University Press.

MacDonald, S. (2015). Is 'Difficult Heritage' Still 'Difficult'? Why Public Acknowledgment of Past Perpetration May No Longer Be So Unsettling to Collective Identities. *Museum International*, 67. (6–22). DOI: <https://doi.org/10.1111/muse.12078>

Stublić, H. (2019). The Face and Backdrop of a Heritage: A Contribution to the Debate on the Concept of Difficult Heritage. *Studia ethnologica Croatica*, 31/1. (239-264).

Tunbridge J. E., G.J. Ashworth. (1997). *Dissonant Heritage: The Management of the Past as a Resource in Conflict*. Wiley.

UNESCO. (2003). *Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage*. Paris: General Conference of UNESCO.

Internet ressourceur

- https://pro.europeana.eu/files/Europeana_Professional/Education/Documents/An%20initiative%20to%20integrate%20digital%20culture%20in%20education.pdf
- <https://pro.europeana.eu/>
- <https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/-/cultural-heritage-week-teden-kulturne-dediscine->
- [https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/strategy-21-k1#{%2233224356%22:\[0\],%2233224371%22:\[0\]}](https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/strategy-21-k1#{%2233224356%22:[0],%2233224371%22:[0]})
- <https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/strategy-21-k1>
- <https://research4committees.blog/2018/07/10/education-in-cultural-heritage/>
- <http://www.patrimonioeinterculturala.ismu.org/index.php?page=esperienze-show.php&id=42>

Authors

Danijela Birt Katić, Jelena Kupsjak (Croatia)

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

